

**FITXA IDENTIFICATIVA****Dades de l'Assignatura**

Codi	43479
Nom	Metodologia de l'educació literària
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	3.5
Curs acadèmic	2021 - 2022

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2157 - M.U. en Investigació en Didàctiques Específiques 12-V.2	Facultat de Magisteri	1	Primer quadrimestre
3112 - Didàctiques Específiques	Escola de Doctorat	0	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2157 - M.U. en Investigació en Didàctiques Específiques 12-V.2	6 - Investigació en educació literària	Optativa
3112 - Didàctiques Específiques	1 - Complementos de Formació	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
BALLESTER ROCA, JOSEP	80 - Didàctica de la Llengua i la Literatura

RESUM

L'assignatura Metodologia de l'educació literària està vinculada a la d'Investigació en educació literària perquè formen part de la mateixa matèria del currículum. En general, l'assignatura té com a objectiu principal prestar atenció a la metodologia de les principals línies d'investigació desenvolupades en didàctica de la literatura amb la finalitat de proporcionar a l'estudiant el saber necessari per a iniciar un treball d'investigació tutelat.

Es presta atenció als fonaments metodològics en didàctica de la literatura que repassa des de l'eix cronològic de la història literària fins a l'estudi dels components morfològics del discurs literari. No s'oblidarà tampoc el cometari de textos o la literatura comparada i el desenvolupament creixent del foment de la lectura. És necessari també l'estudi de l'evolució de l'ensenyament literari que a hores d'ara ha passat a considerar-se educació literària



CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Els coneixements previs necessaris són els propis d'un titulat en àrees com ara la filologia, les ciències de la comunicació o les humanitats, amb atenció especial a la competència literària, lingüística i comunicativa que qualsevol especialista de l'àrea de llengua i literatura ha de posseir.

COMPETÈNCIES

2157 - M.U. en Investigació en Didàctiques Específiques 12-V.2

- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Dissenyar i desenvolupar una investigació, d'abast ajustat a les limitacions temporals de la formació, a fi de posar en joc de forma cohesionada i coherent, totes les competències investigadores desenvolupades en altres mòduls.
- Utilitzar les referències bibliogràfiques adequades que siguen antecedents científics pertinents de la investigació plantejada.
- Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Desenvolupar una investigació de qualitat en el camp científic de la pròpia Didàctica Específica utilitzant les metodologies, tècniques i procediments propis d'esta disciplina.
- Integrar en la pròpia investigació els valors ètics i de responsabilitat associats amb les tasques d'investigació.
- Crear espais d'investigació i aprenentatge, posant una atenció especial en l'equitat, l'educació emocional i en valors, la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones, la formació ciutadana i el respecte dels drets humans que faciliten la vida en societat, la presa de decisions i la construcció d'un futur sostenible.



- Avaluar els problemes actuals d'investigació sobre l'ensenyança o l'aprenentatge en els camps del saber característics de la pròpia Didàctica Específica.
- Sintetitzar aspectes històrics, epistemològics i ontològics associats amb el sorgiment i l'evolució de la investigació en la pròpia Didàctica Específica.
- Sintetitzar problemes d'investigació rellevants sobre aprenentatge o ensenyança en les disciplines pertanyents a la pròpia Didàctica Específica.
- Valorar la importància social de la investigació en la pròpia Didàctica Específica i la necessitat d'aplicar els resultats de la investigació per a millorar la qualitat de l'educació i fer-la arribar a tots els ciutadans.
- Buscar i sintetitzar informació sobre resultats d'investigació -en repertoris bibliogràfics, materials, virtuals, etc.- útils per a fonamentar un nou projecte d'investigació.
- Analitzar críticament, des de l'òptica de la investigació en la pròpia Didàctica Específica, l'exercici de la docència, de les bones pràctiques i de l'orientació utilitzant indicadors de qualitat.
- Desenvolupar i aplicar propostes docents innovadores en l'àmbit de l'especialització en cada didàctica específica.
- Comprendre i aplicar procediments especialitzats d'investigació en la pròpia Didàctica Específica.
- Analitzar els instruments i mètodes actuals emprats en la investigació didàctica per a elaborar unitats didàctiques d'innovació i investigació en l'aula.
- Identificar, analitzar i avaluar publicacions d'investigació nacionals o internacionals de la pròpia Didàctica Específica.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

L'assignatura de Metodologia en l'educació literària pretén proporcionar als estudiants les bases epistemològiques i didàctiques fonamentals per a poder abordar la lectura i anàlisi de publicacions científiques de l'especialitat. S'espera que els estudiants d'aquesta assignatura hagen aconseguit en finalitzar el curs:

- Conèixer les principals línies i temes d'investigació en desenvolupament en Didàctica de la Literatura, i familiaritzar-se amb els principals grups d'investigació i autors/as de treballs.
- Conèixer i utilitzar amb solvència les principals bases de dades, revistes i altres fonts d'informació internacionals sobre investigació en Didàctica de la Literatura, i saber buscar i trobar informació concreta en elles.
- Conèixer i utilitzar recursos electrònics per a la recuperació d'informació científica.
- Conèixer el desenvolupament i actualitzar el coneixement sobre ciències bàsiques i afins a les investigacions en la Literatura.



- Aprofundir en els aspectes conceptuals, metodològics, procedimentals, interpretatius i crítics de Didàctica de la Literatura, a través de l'estudi sistemàtic de treballs d'investigació recents, especialitzats en cada temàtica d'interès i de la participació en fòrums científics d'àmbit internacional.
- Replicar total o parcialment investigacions qualitatives i/o quantitatives centrades en algun problema d'interès actual en Didàctica de la Literatura.
- Confeccionar informes científics sobre un conjunt de treballs d'investigació entorn d'un tema, amb la finalitat de conèixer i de donar a conèixer l'estat de la qüestió en una línia d'investigació concreta en Didàctica de la Literatura.
- Saber plantejar de forma adequada preguntes d'investigació noves i justificar, amb criteris científics, la rellevància i interès de les mateixes en Didàctica de la Literatura.
- Manejar criteris experts reconeguts en Didàctica de la Literatura per a valorar i jutjar la qualitat d'investigacions i de publicacions o exposicions d'investigació pròpies o alienes.
- Conèixer i analitzar críticament el desenvolupament de noves teories i models en la investigació en Didàctica de la Literatura per a poder definir un marc adequat per a la investigació pròpia.
- Analitzar la pertinència dels procediments qualitius i/o quantitatius d'obtenció i tractament de dades d'una investigació, basats en criteris experts d'ampli consens internacional, per a la seva utilització en les pròpies investigacions.
- Transferir i aplicar els avanços en el coneixement a la solució de problemes relacionats amb l'educació literària en diferents contextos, amb especial atenció als contextos multilingües i multiculturals.
- Presentar les pròpies investigacions de manera rigorosa i adequada al context o mitjà de comunicació de la presentació (publicació científica o divulgativa, congrés, curs d'actualització de professors, etc.) respectant els criteris de qualitat i validesa.
- Aplicar els criteris de rigor científic, validesa i fiabilitat metodològica a una investigació pròpia per a assegurar la seva pertinència, rellevància, interès científic, qualitat metodològica i coherència en les conclusions.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Fonaments metodològics de l'educació literària

- 1.1. Leix diacrònic de la història literària
- 1.2. Els tallers de l'escriptura i el foment de la producció de textos
- 1.3. L'organització temàtica i tòpica dels continguts literaris
- 1.4. El comentari de textos
- 1.5. La pràctica de la literatura comparada
- 1.6. La genologia o l'aplicació didàctica i anàlisi dels gèneres literaris
- 1.7. La diversitat de estratègies per al foment de la lectura
- 1.8. Estudi i anàlisi dels components morfològics del discurs literari

**2. Evolució de l'ensenyament literari**

- 2.1. Patrimoni històric i col·lectiu
- 2.2. Anàlisi i interpretació del text
- 2.3. Valor educatiu de la literatura
- 2.4. El pas de l'ensenyament literari a l'educació literària

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	21,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	5,00	0
Elaboració de treballs en grup	10,00	0
Elaboració de treballs individuals	10,00	0
Estudi i treball autònom	10,00	0
Lectures de material complementari	10,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	5,00	0
Preparació de classes de teoria	5,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	5,00	0
Resolució de casos pràctics	6,50	0
TOTAL	87,50	

METODOLOGIA DOCENT

S'aplicaran diverses metodologies d'ensenyament i de treball dels estudiants, depenent del tipus d'activitat que s'haja de realitzar:

- classes presencials teoricopràctiques en què es treballaran els continguts de les assignatures i es debateran i realitzaran activitats que empen diferents recursos docents.
- treballs en grup que tenen com a finalitat promoure l'aprenentatge cooperatiu i reforçar l'individual. La defensa dels treballs pot ser individual o col·lectiva i es podrà exposar davant el grup complet o en grups reduïts.
- treball tutelat o autònom, individual o en grups per a la realització de projectes, elaboració de materials, recerca, d'informació, etc.
- reunions individuals amb el professor tutor per a fer un seguiment del progrés de l'estudiant (durant les hores de tutoria).



AVALUACIÓ

Avaluació conjunta de les matèries 43479. Metodologia de l'educació literària i 43480 Investigació en educació literària

„h 70%: Corresponent a l'avaluació del treball escrit conjunt de les dues matèries per part de tot el professorat.

„h 30%: Avaluació de la participació i de les tasques concretes d'aula proposades per cada professor (20%) més l'avaluació de l'exposició oral del treball d'investigació davant el conjunt del professorat de les dues matèries (10%).

Proposta de treball d'investigació i metodologia en educació literària

Com a instrument d'avaluació per a les assignatures 43480 i 43479 Investigació i metodologia en educació literària caldrà elaborar una proposta d'investigació, seguint les indicacions següents.

Objectiu: Elaboració d'un projecte d'investigació relacionat amb qualsevol dels continguts exposats, que supose una reflexió crítica i suggerent d'un esbós d'una recerca sobre un aspecte relacionat amb l'educació literària.

Característiques: El projecte d'investigació podrà emprar qualsevol metodologia i estar enfocat a un àmbit educatiu concret. El treball haurà de contenir indicacions sobre els aspectes següents:

1. Problema o situació a investigar.
2. Estat de la qüestió del tema.
3. Marc teòric.
4. Objectius.
5. Metodologia
- 5.1. Metodologia investigació
- 5.2. Recursos i propostes didàctics
6. Pla de treball detallat.
7. Bibliografia consultada.
8. Annexos

Extensió: Màxim 30 fulls. S'han d'utilitzar un mínim de 10 referències bibliogràfiques.

Criteris d'avaluació: S'hi valorarà l'originalitat del plantejament, l'adequació de la proposta als objectius plantejats, la claredat i concisió expositives, la correcció i precisió lingüístiques i la presentació formal.

Aquesta proposta valdrà el 70% de la qualificació de les dues assignatures d'Investigació i Metodologia en Educació Literària. El 30% restant s'avaluarà a partir de les activitats a l'aula establertes pels professors del bloc.

Data màxima de lliurament: 20 d'abril de 2019 (Moodle, assignatura 43480-Investigació en Educació Literària). Per a superar el bloc de totes dues assignatures s'haurà d'aprovar el treball individual i la totalitat de les tasques d'aula.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- 1.EVOLUCIÓ DE LENSENYAMENT LITERARI

BALLESTER, J. (2007): Leducació literària, pp. 49-115. València, PUV.

BALLESTER, J. (2015): La formación lectora y literaria. Barcelona, Graó.

MARTÍN VEGAS, R.A. (2009): Manual de didáctica de la lengua y la literatura, pp. 257-278. Madrid. Síntesis.



- NÚÑEZ, Gabriel (1998): Antecedentes históricos: teoría literaria y didáctica de la literatura. En MENDOZA FILLOLA (coord) Conceptos clave en didáctica de la lengua y la literatura, pp 287-296. Barcelona. Horsori,
- 2.FONAMENTS METODOLÒGICS DE LEDUCACIÓ LITERÀRIA
EL COMENTARI DE TEXTOS
BALLESTER, J. DEVIS, A. i IBARRA, N. (2012): El comentario de texto y las competencias básicas. En Selección, desarrollo y evaluación de competencias en didáctica de la lengua y la literatura, pp. 118-133. Sevilla. SEDLL.
DEVÍS, A. (2009): Seqüència didàctica per a comentar textos. Lenguaje y Textos nº 30, pp. 35-54.
DEVÍS, A., SENDRA, J. (2000): Un model de comentari de textos per al batxillerat. Articles, nº 22, pp. 57-66.
LÓPEZ-RIO, J. (2009): El comentario de textos: estado de la cuestión. Lenguaje y Textos nº 30, pp. 11-18.
 - LA PRÀCTICA DE LA LITERATURA COMPARADA
DEVÍS , A. i CHIREAC, S. (2015a): Romanian Folk literatura in our clases: a proposal for the development of intercultural competence. Procedia, vol. 178, pp.60-65.
DEVÍS , A. i CHIREAC, S. (2015b): Developing intercultural competence trough oral folk literature for studens in a bilingual context. Journal Plus education,vol. XII, pp.58-67
DEVÍS , A. i CHIREAC, S. (2017): Las raíces comunes de los cuentos populares en Europa y América: un estudio de género. Confluente-Rivista di Studi Iberoamericani, vol. 9, n. 2.
DEVÍS, A. (2011): Interculturalidad y plurilingüismo: inmenso estrecho, inmensos abrazos. En NÚÑEZ, P. Y RIENDA, J. (coords) La investigación en didáctica de la lengua y la literatura: situación actual y perspectivas de futuro, pp. 839-864. Madrid. SEDLL.
DEVÍS, A. (2013): La educación literaria en el desarrollo de la competencia intercultural. En CANCELAS, L., JIMÉNEZ, R., ROMERO, M.F. I SÁNCHEZ S. (coords). Aportaciones para una educación lingüística y literaria en el siglo XXI. Cádiz. GEU editorial.
DEVÍS, A. (2015): Aportaciones de la literatura popular a la educación plurilingüe e intercultural. Athropos, vol 243, pp. 163-176.
MORÓN, E. i DEVÍS, A. (2016): Virtualidades de la formación literaria en educación infantil. Elogio a la diversidad. RIE, vol 72, n.2, pp169-182
 - Fonaments metodològics de l'Educació Literària
ADELA KOHAN, S. (2004) Taller de escritura: el método. Un sistema de trabajo para escribir y hacer escribir. Barcelona: Alba.
BALLESTER, A. (2009). Poemania (guia pràctica per a fer lectors i lectores de poesia), Alzira. Fundació Bromera, p. 57-96.
BALLESTER-ROCA, J. e IBARRA-RIUS, N. (Coords.) (2020). Entre la lectura, la escritura y la educación. Paradigmas de investigación en Didáctica de la Literatura y de la Lengua. Madrid. Narcea.
BONMATÍ, R. (2008). Jugar amb la poesia: rebre i donar llum i dolçor. El gust per la lectura. C o n f e r è n c i e s 2 0 0 7 - 2 0 0 8 . R e c u p e r a t d e : http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0086/d0b11435-4391-473e-a747-eea38bb59ec1/confer_bonmati.pdf, l1 doctubre de 2017.
CERRILLO, P.C. (2007). Los nuevos lectores: la formación del lector literario. Recuperat de: http://www.cervantesvirtual.com/obra-visor/los-nuevos-lectores-la-formacin-del-lector-literario-0/html/013fed66-82b2-11df-acc7-002185ce6064_4.html#I_0_ el 4 doctubre de 2017.
----- (2007) Canon literario y clásicos. El canon escolar de lecturas. Literatura infantil y juvenil y



- educación literaria: hacia una nueva enseñanza de la literatura. Barcelona: Octaedro. Pp. 63-81.
- CANTERO SÁNCHEZ, M. (2008). Las palabras viajeras. Taller de escritura creativa 2, Madrid: CCS.
- CASSANY, D. (1993). Reparar l'escriptura: didàctica de la correcció de l'escrit, Barcelona: Universitat de Barcelona-Graó.
 - (1993) La cuina de l'escriptura. Barcelona: Empúries.
 - (1999). Construir l'escriptura. Barcelona: Aula d'Empúries.
 - (2006). Taller de textos: leer, escribir y comentar en el aula. Barcelona: Paidós.
 - I SANZ, G. (2011). En línia: llegir i escriure en la xarxa, Camps, Anna (coord.), Llengua catalana i literatura, Complements de formació disciplinària. Barcelona: Graó. Pp. 143-165.
- DELMIRO COTO, B. (2002). La escritura creativa en las aulas: en torno a los talleres literarios. Barcelona: Graó.
- DURBAN, G. (2017) Competència lectora i foment d'hàbits lectors. Bibliotecaescolar.info [versió electrònica]. Recuperat de <http://www.bibliotecaescolar.info/habilitats%20lectores/iniciplana.htm>, el 15 doctubre de 2017.
- ESCARDÓ, M. (2002). La biblioteca, un espai de convivència, un espai educador. Barcelona: Ajuntament de Parets del Vallès / Centre Unesco de Catalunya.
- FLUIXÀ, J.A. (1995). Jocs i estratègies d'animació a la lectura. València: Conselleria d'Educació i Ciència.
- JEREZ, I., LÓPEZ PÉREZ, M.I MORENO MUÑOZ, C. (2004). El taller como estrategia de animación a la lectura. En A. López i E. Encabo (coords.), Didáctica de la Literatura: el cuento, la dramatización y la animación a la lectura (pp. 261-275). Barcelona: Octaedro/EUB.
- LAGE, J. J. (2005). Animar a leer desde la biblioteca. Madrid: CCS.
- LOMAS, C. (2000). La educación lingüística y el aprendizaje de la comunicación en la enseñanza secundaria. En J. PERERA (coord.) Les llengües a l'Educació Secundària (pp. 51-77). Barcelona: ICE de la Universitat de Barcelona / Horsori.
- LLUCH, G. (2012). La lectura al centre. Llegir (i escriure) llibres, pantalles i documents en el Pla de Lectura de Centre. Alzira: Bromera.
- MARTOS, E. I FERNÁNDEZ-FIGARES, M.C. (2013) (coord.) Diccionario de nuevas formas de lectura y escritura. Madrid: Santillana / Red Internacional de Universidades Lectoras.
- MATA ANAYA, J. (2008). 10 ideas clave. Animación a la lectura (hacer de la lectura una práctica feliz, trascendente y deseable. Barcelona: Graó.
- MONTES, F. (2008). Taller de escritura. 1303 ejercicios de creación literaria, Córdoba: Berenice.
- MORIANO MORALES, E. (2010). Concepto y práctica de la biblioteca intercultural, Mi biblioteca (la revista del mundo bibliotecario), 22, 32-35.
- MOTOS TERUEL, T. (2013). Psicopedagogía de la dramatización. Recuperat de: <http://www.postgradoteatroeducacion.com/psicopedagogia-de-la-dramatizacion/>, el 15 doctubre de 2017.
- PAGÈS, V. (1998) Un tramvia anomenat text. El plaer en l'aprenentatge de l'escriptura, Empúries, Barcelona.
- POSTIGO, R.M. (1994). Els nens i els clàssics de la literatura. Temps d'Educació, 12 (2n semestre), 107-126. Recuperat de: <http://www.raco.cat/index.php/TempsEducacio/article/viewFile/125551/246279>, l1 doctubre de 2017.
- ROIG RODRÍGUEZ, M.R. (2007). Poejocs. Palma de Mallorca: Conselleria d'Educació i Cultura. Recuperat de: http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0023/ffad6b27-fb4d-492e-bdcc-dda705b2e508/dossier_poejocs.pdf, l1 doctubre de 2017.



SÁNCHEZ ENCISO, J. I RINCÓN. F (1985). Los talleres literarios: una alternativa didáctica al historicismo. Barcelona: Montesinos.

SANTOS, C. (2014). El taller de la imaginación. Un método de escritura creativa en las aulas de Primaria. Barcelona: Alba.

SUNYOL, V. (2013). Escritura creativa: recursos i estratègies. Vic: Eumo.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. CONTINGUTS

Es mantenen els continguts explicats a la Guia docent.

2. VOLUM DE TREBALL I PLANIFICACIÓ TEMPORAL DE LA DOCÈNCIA

Es manté el volum de treball i la distribució relativa del temps de classes teòricopràctiques presencials i treball no presencial de l' alumne, explicats en la Guia docent.

Degut a que el grup no supera els 20 estudiants les sessions seran totes presencials segons el horaris programats.

3. METODOLOGIA DOCENT

La metodologia utilitzada serà la prevista a la guia docent

En quant les activitats no-presencials esmentades en la Guia, el treball autònom de l' alumnat es manté amb activitats i tasques que inclouran en tot cas l' estudi dels continguts conceptuals de la matèria, com correspon a una metodologia de Classe Invertida.

Les tasques que es puguin proposar per a ser realitzades en grup col·laboratiu no suposaran en cap cas reunions físiques de l' alumnat, sinó que hauran de realitzar-se obligatòriament, i sempre, utilitzant les eines telemàtiques que la Universitat de València pose a l' abast d' estudiants i professorat.

En cas de que les autoritats competents declaren la suspensió de les activitats presencials, la metodologia de treball serà la docència online síncrona i totes les activitats es desenvoluparan utilitzant mitjans telemàtics que la Universitat de València pose a l' abast d' alumnes i professorat.

4. AVALUACIÓ



S' incrementarà l'atenció a l' avaluació contínua. Es podran utilitzar tasques d' avaluació i exàmens escrits i orals tant en sessions presencials (físiques i/o online síncrones), com no-presencials per via telemàtica (asincròniques) utilitzant obligatòriament els recursos tècnics de la Universitat de València.

En cas de que les autoritats competents declaren la suspensió de les activitats presencials, les tasques d' avaluació proposades hauran de realitzar-se obligatòriament per via telemàtica i utilitzant les eines tècniques que la Universitat de València pose a disposició d' alumnes i professorat.

Es seguiran en tot moment les recomanacions que les autoritats acadèmiques de la Universitat de València puguin determinar al llarg del curs.

5. BIBLIOGRAFIA

Es manté la bibliografia recomanada. Si fos necessari bibliografia addicional, es comunicaria a l'alumnat pels mitjans oficials de la Universitat de València.